

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 1

Lýsingarprísir fyri min: 20 øyru á
1. síðu, 15 øyru á 3. og 4. síðu

Fríggjadagin 1. januar 1954.

Bladið verður bflagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

27. árg

»SOSIALURIN« ynskir
ollum lesarum sínum eitt
gott og eydnuríkt nýttár!

1953—1954

Árið 1953 er nú farið aftur um bak,
og vit ganga inn í eitt nýtt ár —

Summarveðrið var sera gott. Men
minnst tað valla betur nakra tíð áður,
og fyri landbúnaðin royndist árið
sera væl. Seyðurin var bæði nógvur og
góður yvirhøvur, og væl fruktaði. Gras-
og eplavøksturin var av tí allar besta.

Men heystið hevur afturfyri roynst
illa, hóast kavafölvi hevur ikki verið
til dagin í dag — niðri við bygdir ið
hvussu er.

Ílla hevur baldrað í heyst. Ikki
hevur meir ein onkur hendinga dagur
verið, sum hugsandi hevur verið um
at flota bátin. Útróðurin hevur givið
litið av sær í 1953 sum heild særð.

Suðurlandstúrnir fullu burtur
vegna streikuna, og fiskiskapurin á
Eysturlandinum hevur ikki vagnast
væl. Grönland royndist betur. Har varð
yvirhøvur fiskað væl. Síðaveiðin
royndist sum heild heilt væl; men
nakað ymist man fara at verða, hvat
manningarnar fáa burturúr.

Grindaár var, og tað öfóra gott; men
hvalastangarnir hava fingið lítila veiði.
Seinra partin av veiðitíðini var at kalla
púra sørt.

Fyri arbeiðsmannin á landi hevur
árið verið ringt, so ringt, at tað í dag
standur illa til í mongum heimum í
Føroyum. Ta tíðina, meðan sildin varð
umlógd á landi, var reiðiliga nógv at
gera á teim plássum, har væl av sild
var lan-tað; men burtursæð frá hesi
stuttu tíð hevur arbeiðsloysið herjað
so hart sum sjáldan áður. Hetta tykja
kortini teir, ið hond hava á landsins
stýrsvöli, enn ikki at hava rakt við —
ið hvussu er látast teir ikki um vón.

So er triðja árið farið undir sam-
bands-fólkaflókksins stýri. Eitt ár
munnu teir fara at royva at húka á
pallinum enn. — Tað verður tungt at
koma ígjøgnum hjá Føroya fólki; men
tað má so verða, tí vónir eru ongar um,
at hesir menn sjálvkravdir leggja frá
sær.

Vit ynskja Føroya fólki alt gott í
hesum nýggja ári og vóna, at 1954
vil geva fólkinum betri livsmöguleikar,
enn 1953 bar í sær, so fólkið alt kann
liva eitt menniskjaligt lív.

Stúrin situr mangur maður í Fø-
royum hetta ársfíftið!

Men fólkið sjálvt ræður fyri ein
stóran part fyri sínu egnu lagnu. Tað
kann seta teir menn til ræðið í landi-
num, sum vilja og sum kunna skapa
livilig kor fyri alt fólkið. Tað er tí vón
okkara nú við ársins byrjan, at føroy-
skir fiskimenn og arbeiðarar megu
fara at hugsa við skili um at fáa bött
um teirra egnu kor; tí skilaleyst má
tað sigast at vera, at teir ár eftir ár
hava valið á ting teir menn, sum teir
vita, av allari orku arbeiða fyri fiski-

mannsins og arbeiðsmannsins nátúr-
ligu móttøðumenn. Hvat kunnu teir
venta sær, tá so er?

Tað er vón okkara, at fjöldin av
Føroya fólki í hesum ári gerst so
politisk búgvin, at hon tá val til lög-
tingið verður aftur at vetri, kann reka
afturhaldið frá landsins stýri, so javna-
aðarmenn við meirluta aftanfyrri seg
málvíst kunna fara undir at bota um
kor arbeiðaranna og fiskimanna.

Eitt gott og eydnuríkt nýtt ár!

LÆGESTRIDEN I KLAKSVIG

Ígjár var eitt ár síðani adre-
san viðvíkjandi læknasetanini í
Klakksvík varð send út til tekn-
ingar.

Danska bladið »Social-Demo-
kraten« hevði 23. nov. grein um
læknasurningin. Úr Klakksvík
varð 14 des. send blaðnum ein
frágreiðing; men vit vita ikki
um hon hevur staðið í blaðnum.
Henda frágreiðing er send okk-
um, og vit prenta hana upp her:

I »Social-Demokraten« for den
23/11—53 står en artikel med over-
skrift: »Politik til Klaksvik under læge-
striden«.

Artiklen er baseret på et Ritzau-
telegram. Lad det være sagt med det
samme, at Ritzau i denne sag ikke er
nøgetnært.

Læge-ansættelsen.

For snart et år siden skulde syge-
huslæge-embedet i Klaksvik besættes.
I embedet havde læge O. Halvorsen
været konstitueret i ca. 1½ år.

Stillingen blev opslået flere gange,
antagelig pr. forma, idet læge E. Rubek
Nielsen allerede i 1949 »bag kulisse-
erne« fik stillingen.

Befolkningen, der var særdeles godt
tilfreds med læge Halvorsen, satte en
»adresse« i gang. Tilslutningen blev
overvældende. Ca. 95 % af befolk-
ningen over 15 år (sygekassepligtig
alder) skrev under på adressen.

Befolkningen var naiv nok til at tro,
at en sådan enighed skulde være nok
til at bevæge myndighederne i et
»demokratisk« styret land til at ændre
sin beslutning om at ansætte E. R. N.
og lade »folket« få sin vilje.

Repræsentanter for befolkningen
førte saglige forhandlinger med alle
instanser, der har med lægeansættelsen
at gøre, såvel på Færøerne som i Dan-
mark.

Forhandlingerne med ministeriet i
København blev afbrudt på grund af
et falskt og usandfærdigt telegram,
som statsministeriet havde modtaget.

Der blev også forhandlet med læge
E. R. N. personligt om at frafalde

embedet. E. R. N. lovede, at han skulde
tænke over sagen og give et personligt
svar på forhandlingerne (3 af Norder-
øernes 4 lægtingsmænd — hvoraf den
ene er medlem af landsstyret — deltog
i disse forhandlinger).

Læge E. R. N. gav hverken mund-
ligt eller skriftligt svar.

Læge-møblementet.

Et par dage efter at forhandlingerne
med læge E. R. N. havde fundet sted,
sendte denne sine møbler til Klaksvig.
Møblerne komme var således E. R. N.
egentlige svar på forhandlingerne.

Nogle dage efter møblernes ankomst
blev der forøvet hærværk mod disse.
E. R. N.'s tilhængere i Klaksvig — de
5 % — råder selv over en avis, og
denne sørgede for (i færøske og danske
blade) at de 95 % blev lagt under at
have anrettet skaden på møblerne.

Politimyndighederne siger, at de
ikke har fundet gerningsmanden (eller
mændene).

Møblerne blev så taget under politi-
beskyttelse, men for kort tid siden
agtedes de i en middagstime trans-
porteret om bord i et skib for at blive
tilbageleveret til E. R. N.

Befolkningen fik imidlertid nys om
sagen, standsede møblerne, og an-
meldte sagen til politiet, der ikke anede
noget om transporten, til trods for, at
møblerne dog var under politifor-
varing.

Politiet mente dog at møblerne
skulde afsted, men det kom de ikke.

Nogle dage senere kom så omtrent
hele politistyrken fra Thorshavn (8

mand) for at få møblerne af sted, men
befolkningen ønskede sit rygte renset
for beskyldningen om hærværket, og
møblerne kom ikke af sted.

Der blev så afholdt forhør i nogle
dage, og da befolkningen fik det ind-
tryk, at politiet nu arbejdede med
sagen, lod den af egen fri vilje igen
politiet tage sig af møblerne, der så-
ledes endelig er kommet til deres ejer-
mand.

Politimyndighederne ønsker ikke at
vedgå det, men der er så vægtige
indiciet for, at E. R. N.'s tilhængere
har begået hærværket (som for øvrigt
er helt ubetydeligt) at befolkningen —
bortset fra de 5 % — mener, at der er
en til vished grænsende sandsynlighed
for, at det virkelig er E. R. N.'s tilhæng-
ere, som har gjort det.

Hvornår bliver Halvorsen lovform-
ligt ansat?

De facto — i virkeligheden — er
læge Halvorsen ansat af befolkningen,
der selv betaler ham den løn, som
myndighederne har søgt at uddrage
ham.

Befolkningen står ubrydeligt sam-
men om læge Halvorsen, der både
som læge og menneske står umådelig
højt, og højere for hver dag, der går,
hvilket er stik modsat af hans kollegers
»spådom« i den af lægerne til hver
husstand i lægedistriktet udsendte
usømmelige og urigtige redegørelse
om læge Halvorsens forhold.

Halvorsen er en utrolig pligtop-
fyldende læge og er altid på sin plads,
hvilket ikke kan siges om hans kol-
leger.

Økonomien.

Rundt om på Færøerne sukker be-
folkningen under de svimlende ud-
gifter til læger og sygekasser. Sidst-
nævnte er stadig på fallitens rand og
kontingentforhøjelse følger på konti-
gentforhøjelse.

På Norderøerne var der foruden
sygehuslægen en kommunelæge, der
rejste i forsommeren. Samtlige syge-
kasser indenfor lægedistriktet var
kommet i gæld.

Framhald á 4 síðu.

TÖKK

Havnarfólki og öllum á bygd — bæði teimum sum stílaðu fyrri,
teimum sum góðu og ikki minnst teimum sum so dúgliga keyptu —
vilja vit við hesum bera eina hjartans tøkk fyrri teirra áhuga fyrri
svimjibazarinum.

Vit ynskja tykkum öllum eini gleðilig jól og vóna til várs at kunna
fara undir stoyppingina av svimjingarhylinum í Gundadali.

Th. J. Jakobsen Johs. Hansen Kartin Winther Johan Ziska
Arnold Hansen Poul Guttesen Martin Holm
J. P. Henriksen J. Joensen Hans D. Joensen